

KIRIM KONGO KANAMALI ATEŞİ (KKKA)

T.C. SAĞLIK
BAKANLIĞI

Halk Sağlığı Genel M¼d¼rl¼đ¼

Kırım Kongo Kanamalı Ateşi (KKKA) Nedir?

- Kırım-Kongo Kanamalı Ateşi (KKKA), çoğunlukla keneler aracılığıyla hayvanlardan insanlara bulaştırılan mikrobik bir hastalıktır.
- Ancak, hastalık hayvanlarda belirtisiz seyrederken insanlarda öldürücü olabilmektedir.

KKKA Nasıl Bulaşır?

- Daha çok vücudumuza kene tutunması ile bulaşmakla birlikte;
  - Kenelerin çıplak elle çıkarılması ya da ezilmesi ile,
  - Hasta insanların kan gibi vücut sıvılarına temas etmekle,
  - Mikrobu taşıyan hayvanların kanları, vücut sıvıları ve dokularına korunmasız temasla da bulaşabilir.

T.C. SAĞLIK
BAKANLIĞI

Kırım Kongo Kanamalı Ateşi

- Keneler halk arasında yavısı, sakırğa, kerni gibi isimlerle bilinmektedir.
- Kenelerin yoğun olarak bulunduğu yerler özellikle hayvancılığın yapıldığı; orman kenarı parçalı arazi yapısına sahip çalı ve çırpılı alanlar ile otlakların bulunduğu yerlerdir.
- Ülkemiz kenelerin yaşamaları için coğrafi açıdan oldukça uygun bir yapıya sahiptir.

Kimler Risk Altındadır?

- Hastalığın görüldüğü bölgelerde yaşayan tarım ve hayvancılık ile uğraşan kişiler,
- Kasaplar ve mezbaha çalışanları,
- Veteriner hekimler,
- Askerler,
- Korunmasız olarak kamp ve piknik yapanlar,
- KKKA hastaları ile temas eden sağlık personeli,
- Laboratuvar çalışanları,
- Hasta yakınları risk altındadır.

KKKA'nın Kuluçka Sresi Ne Kadardır?

- **Kuluçka süresi**, mikrobun vücuda girmesinden sonra hastalık belirtilerinin başlamasına kadar geçen süredir.
- Virüsün alınma şekline bağlı olarak 1-14 gün (*Hastalığın kuluçka süresi kene tarafından tutunma ile virüsün alınmasını müteakip genellikle 1-3 gün en fazla 9 gün olabilmektedir. Enfekte kan ve vücut sıvılarıyla temas sonucu bulaşmalarda ise bu süre 5-6 gün, en fazla 13 gün olabilmektedir.*)

KKKA'nın Belirtileri Nelerdir?

- Yüksek ateş,
- Baş ağrısı,
- Yoğun halsizlik,
- Kollarda ve bacaklarda şiddetli ağrı,
- Bazen kusma, karın ağrısı veya ishal
- Yüzde kızarıklık,
- İlerleyen safhada vücudun değişik yerlerinde kanamalar ,
- Gövde, kol ve bacaklarda morluklar,
- Burun kanaması, dışkıda ve idrarda kan görülebilir.

KKKA'dan Nasıl Korunulur?

- Hastalığa sebep olan mikrobu bulaştırıcısı olan keneler uçmazlar, zıplamazlar; yerden yürüyerek vücuda tırmanırlar.
- Hayvanların üzerindeki keneye, hayvanların kan ve idrarına çıplak elle dokunulmamalıdır.

KKKA'dan Nasıl Korunulur?

- Tarla, bağ, bahçe, orman ve piknik alanları gibi kene yönünden riskli alanlara gidilirken;
  - Kenelerin vücuda girmesini engellemek maksadıyla mümkün olduđu kadar vücudu örten giysiler giyilmeli,
  - Pantolon paaları çorapların içerisine sokulmalı,
  - Ayrıca kenelerin elbise üzerinde rahat görülebilmesi için açık renkli kıyafetler tercih edilmelidir. Oturulacak yerlere de açık renkli örtü serilmelidir.

KKKA'dan Nasıl Korunulur?

- Riskli alanlardan döndükten sonra kene olup olmadığını görmek için vücudun ve elbiselerin her yerine dikkatlice bakılmalıdır.
- Vücudun özellikle diz arkası, koltuk altları, kulak arkası, ense, saç dipleri ve kasıklar dâhil kontrol edilmeli ya da ettirilmelidir.

KKKA'dan Nasıl Korunulur?

- Çocukların vücutları da mutlaka kene yönünden kontrol edilmelidir.
- Vücuda tutunan kene en kısa sürede çıplak elle dokunmadan; eldiven, bez ya da poşet ile çıkartılmalı, **çıkartılamıyorsa en yakın sağlık kuruluşuna müracaat edilmelidir.**

Kene tutunmasından sonra 10 gün içinde

Ateş
Halsizlik
İştahsızlık
Karın ağrısı
Baş ağrısı
Bulantı
Kusma
İshal

**şikayetleri ortaya çıkarsa hemen bir sağlık kuruluşuna
başvurulmalıdır.**

KKKA'dan Nasıl Korunulur?

- Hastalık, hayvanlarda belirti göstermeden seyrettiğinden hayvanlar sağlıklı görünse bile hastalığı bulaştırabilirler.
- Bu sebeple hastalığın sık olarak görüldüğü bölgelerde bulunan hayvanların kan ve idrar gibi vücut sıvılarına çıplak el ile temas edilmemelidir.

KKKA'dan Nasıl Korunulur?

- Hastalığa yakalanan kişilerin kan, vücut sıvıları ve çıkartılarıyla hastalık bulaşabildiğinden, hasta ile temas eden kişiler gerekli korunma önlemlerini (eldiven, önlük, maske vb.) almalıdır.
- Hasta insan ve hayvanların kan, vücut sıvıları ile doğrudan temas eden kişiler ise kendilerini 2 hafta süreyle takip etmelidir.
- Halsizlik, iştahsızlık, ateş, kas ağrısı, baş ağrısı, bulantı, kusma veya ishal gibi belirtilerin görülmesi halinde derhal en yakın sağlık kuruluşuna müracaat etmelidirler.

KKKA'dan Nasıl Korunulur?

- Hastalığın kontrolünde özellikle çiftlik hayvanlarında kene mücadelesi önemli olduğundan hayvanlar, İl Tarım ve Orman Müdürlükleri veya İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüklerinin önerileri ve yardımları doğrultusunda kene ilaçları ile düzenli bir şekilde ilaçlanmalıdır.
- Kene mücadelesinde geniş çevre ilaçlamaları önerilmemektedir.
- Kenelerin birçok çeşidi vardır. Ancak hangi kenenin hastalık yapıp yapmadığı anlaşılamayacağından tüm kenelere karşı aynı önlemler alınmalıdır.

Yapılmaması Gerekenler!

- Vücuda tutunmuş olan keneyi patlatmayın, ezmeyin, üzerine herhangi bir kimyasal madde (alkol, deterjan, sıvı sabun, gaz yağı, kolonya) kesinlikle dökmeyin ve üzerine sigara bastırmayın.

Kırım Kongo Kanamalı Ateşinin Aşısı Var mıdır?

- Bu gün için etkinliği kanıtlanmış ve kabul görmüş uygulanabilir bir aşısı bulunmamaktadır.
- Ancak aşı geliştirme çalışmaları yoğun bir şekilde devam etmektedir.

Kırım-Kongo Kanamalı Ateşinin Tedavisi Var mıdır?

- Maalesef bugün için hastalığın kesin bir tedavisi bulunmamaktadır.
- Tedavi, hastaya verilen destek tedavi ile sağlanmaktadır.

KENEYİ HAFİFE ALMAYIN, TEDBİRİ ELDEN BIRAKMAYIN!

Bağ, bahçe, tarla, orman gibi riskli alanlara giderken açık renkli ve kapalı kıyafetler giyinin. Pantolon paçalarını çorap içine sokun ya da çizme giyinin.

T.C. SAĞLIK
BAKANLIĞI

Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü

KENEYİ HAFİFE ALMAYIN, TEDBİRİ ELDEN BIRAKMAYIN!

Tedbir

Bağ, bahçe, tarla, orman gibi riskli alanlara giderken açık renkli ve kapalı kıyafetler giyinin. Pantolon paçalarını çorap içine sokun ya da çizme giyinin. Hayvanların üzerindeki keneye, hayvanların kan ve idrarına çıplak elle dokunmayın.

Kontrol

Riskli alanlardan döndükten sonra kene olup olmadığını görmek için vücudunuzun ve elbisenizin her yerine dikkatlice bakın. Vücudunuzu özellikle diz arkası, koltuk altları, kulak arkası, ense, saç dipleri ve kasıklar dahil kontrol edin ya da ettirin.

Müdahale

Vücudunuza tutunan keneyi **çıplak elle dokunmadan; eldiven, bez ya da poşet ile çıkartın**, çıkaramıyorsanız zaman kaybetmeden en yakın sağlık kuruluşuna gidin.

T.C. Sağlık Bakanlığı

T.C. SAĞLIK
BAKANLIĞI

Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü

Teşekkür ederiz.....

Zoonotik ve Vektörel Hastalıklar Dairesi Başkanlığı

Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü

Keneyi Hafife Almayın, Tedbiri Elden Bırakmayın!

*Kırım Kongo Kanamalı Ateşi ile ilgili belgesel filmine ve
çocuklara yönelik animasyon filmine aşağıda yer alan
linkten erişebilirsiniz.*

<https://www.youtube.com/playlist?list=PLFBWYYIRMEj7cm-biA0DjxSyUoWpvfbRY>

